

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Scurtă înfrământare cu se primărie.
Manuscrisurile nu se întorc.
Biroul de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Imprimeria mai primărie în Viena
R. Moos, Hasenauer & Vogler (Otto
Moos), H. Schick, Alois Herold, M.
Dukas, A. Oppel, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Ek-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Doubé; în Hamburg: A. Stomer.
Prețurile inserțiilor: o serie
garmonioasă pe o coloană 6 cr., și
16 cr. timbru pentru o publi-
cație. Publicații mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a III-a o
serie 16 cr. v. a. sau 30 bazi.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în fă-careți
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni
8 fl., pe trei luni 5 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 28 fr., pe trei luni 18 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 7 fl., pe trei luni 4 fl. 50 cr.
Cu dușină în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 8 fl., pe trei luni
5 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 186.

Brașov, Luni-Mărti, 24 Augustu (5 Septembrie)

1893.

Abnormitățile justiției ungurești.

Reprizare asupra procesului pentru „Replică”.

Interpretarea autentică a §-ului 172 din codicele penal unguresc — pe temeiul căruia s'a adus sentința în procesul pentru „Replică” — dă, că paragraful nu intenționează numai de-a scuti naționalitatea maghiară, ci are de scop a da tutu- ror naționalităților, cari locuiesc în țara, acestu scut în contra atâr- țării printr'o altă naționalitate. Va se dăcă naționalitatea maghiară este pusă aici alături cu celelalte națio- nalități.

Paragraful acesta al codice- lui penal prevede esecesele, ce le pte produce antagonismul dintre diferitele naționalități ale statului ungar. Părți interesate sunt der toti aceia, cari aparțin unei națio- nalității, precum parte interesată este și o naționalitate anumită.

Forul competent, ce are să fi instanța judecătore între factorii litiganți, este tribunalul penal. Acușatiunea o susține procurorul.

Ôre procurorul ce reprezintă?

Fără îndoială el trebuie să re- prezente dreptatea statului; căci pro- cesul criminal nu e o certy între două părți, cari se întelnesc cu arme egale pe unu teren egal și prin urmare nici procurorului nu i este iertată a-și însuși pentru acușatiune ro- lul unui partid, der nici pasionată n'are să fi.

Fost'a așa în procesul pentru „Replică”?

Nu. În procesul acesta pro- curorul simplamente s'a identificat cu naționalitatea maghiară, dîcîndu în continuu: „mi magyarok” (noi Ma- ghiarii); er, despre „Replică” dîce, că ea este în stare a provoca ura în contra naționalității maghiare. Aș-a der procurorul a susținut nu cauza dreptății nepărținătoare, ci unu interesu particular maghiar.

Der nici aceea nu este admi- sibil ca procurorul să se pună pe

terenul național, căci atunci este su- pus pasiunii agitării, ce provine din antagonismul de rassă.

Insă în procesul de față pro- curorul nu numai, că s'a pus pe terenul național maghiar, der a reprezentat cu patimă chiar ideile celui mai extremu șovinismu națio- nal maghiar.

Se nasce acum întrebarea cine decide în cauză? Cine pte fi com- petent?

În casul de față a decisu ju- riul din Clușiu. Să abstragemu dela principiul, după care nimeni nu pte fi sustrasu dela judecare prin judecătorul lui competentu, princi- piu, pe basa căruia aducerea „Re- plică” înaintea juriului din Clușiu — după ce s'a cassat juriul dela Sibiu — ex thesi nu o ținemu nici- decum motivată; să abstragemu și dela întrebarea, că ôre competentu e preste totu juriul în cestiunea de față și să esaminăm numai în prin- cipiul compunerea juriului.

Acușatul este în dreptu a cere să-l judece jurați, cari posedu în- crederea lui. Cum s'a întemplat însu?

Juriul a fostu compus numai din Maghiari, cari ca membri ai unei naționalități, în cestiuni naționale după firea lucrului sunt interesați.

E claru că în asemenea împreju- rări dreptul de recusare alu acuș- atorului este și rămâne ilusoriu.

Der nu merge și nu este admi- sibilă nici provocarea la opiniunea publică, căci unde sunt naționalități diferite, acolo nu pte exista, în ces- tiuni naționale, opiniunea publică de sine stătătoare, ci aceea opiniunea publică e diferită, după diferitele cu- rente naționale. Astfelu nici vorbă nu pte fi de-o opiniu unitară în cestiuni naționale, căci rivalitățile pentru pre- domnire o eschid și ceva ce în opiniunea publică română se consi- deră de corect, în cea maghiară pte fi incorect.

Publicul politicu își are orga- nizația sa în partidul politicu, er acesta totdeauna, când e vorba de interese naționale, se mărginesce pe lângă vederile conaționalilor. Aș- a deră intrându în lupta politică, cu toate interesele și scopurile ei, de sine se întelege, că Maghiarii cari apar- țină unui partid politicu, nu pot judeca cu liniște și nepărținire în cauze românesce, ci sunt supuși influințării par- tidei lor politice.

Când der procurorul s'a ni- suitu a escepționa și pe unicul Ro- mână, ce se afla în lista celor 36 jurați, din cari avea să se compună juriul, ca interesat în cauză și când numai Maghiari au judecatu în cestiunea de naționalitate între Maghiari și Ro- mână, atunci în adevăr se pte sus- ține, că juriul a hotărît într'o cauză, la care din punctu de vedere național este interesat.

Der „Replică”, abstragîndu dela punibilitatea ori nepunibilitatea ei, este elaborat politicu. Aș-a der cu atât mai multu se pte excepționa alcătuirea juriului în conside- rarea, că „Replică” punîndu în miș- care opiniunea publică română și maghiară, în totu casul și asupra juraților maghiari a putut influința, de unde urmază, că pe lângă cea mai mare bunăvoință ei n'au putut sta asupra partidelor.

Nu e vorba aici de aceea, că ôre îndreptățit este o naționalitate a cere recunoscerea individualității ei pe terenul iudicaturei, ci numai de aceea, că ex thesi pte judeca liniștitu unu juriu compus din Ma- ghiari, când e vorba de ura pro- dusă în contra Maghiarilor, ori nu? E vorba, că ôre pte pronunța cu suveranitatea convingerei necontur- bate verdictu unu asemenea juriu? Este garanția destulă în alcătuirea judecății, mai cu sémă atunci, când preste acesta se mai tractează de unu product literar, care se referesce la istoria, statistică, etnografia, etc.

și pentru a căruia aprețiere se re- ceru cunoscințe speciale, ce trecu peste cadrul cunoscințelor ge- nerale?

Noi credem că nu.

Greșită este însă nu numai com- punerea juriului, ci și totă procedura, căci se pedepsesc fapte după legea criminală, der se aplică o patentă, a căreia tesă a fostu a nu admite nici unu product literar fără de concesiune. Prin urmare în timpul de ađi alu progresului se aplică, însă numai pentru teritoriul Ardea- lului (§ 12 art. de lege 43 din 1868 și § 7 art. de lege 37 din 1880) o lege, care în privința libertății de pressă se declară liberală, der tot- odată se susține o patentă austriacă duș- mănăscă acestei libertăți de pressă.

Pertractarea din urmă mai do- vedesce, că regulamentul de pressă, din 1867 este nesuficient și se pte abusa de el.

De vom și abstrage dela fap- tul că § 12 alu legii de uniune în- credințându cu dispunerea interimală întregu ministeriul, ministrului de justiția nu i-a fost permis a intro- duce de capul lui, și nici chiar la însărcinarea întregului ministeriu, re- gulamentul de pressă și că prin urmare după lege n'a putut cassa nici juriul dela Sibiu, ce vedem? — vedem că regulamentul dă în- rîurire nemărginită procurorului până și la punerea întrebărilor la adresa acușatorilor și că așa este în toate privințele în avantaju.

Apoi prin instituțiunea interpre- tului — în tața faptului că jurații nu cunosc limba acușatorilor — și instituțiunea juriului se face ridicu- lousă.

Să mai vorbim de dispoziți- nea aceea, prin care, în lipsa unor regule speciale, decide procedura austriacă basată pe principiul in- chisiționalu, pe când regulamentul de pressă este basat pe principiul de accusă?

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Consciul de vina sa.

— Novela criminală de Paul Blumenreich. —

(10) (Urmare).

Der pte acestu impuls de neînțelest pentru unu alt treilea, era pte o reacțiune în acea bôlă de nervi, ce-l apuase în- odată pe Bolten? De sigur, că numai unu omu nervos, numai unu care era aprôpe să devină nebun, putea să se opună elibe- rării sale din temniță — pe cale legală!

„Mandantul meu”, își dîcea doctorul Dahlmann, „nu este capabil de gândire, cel puțin nu în gradul acela, în- odată eu, care iubesc pe fiica sa, să și am dreptul, ba chiar datoric, să mă întrepun pentru dînsul. Voiu face în- odă o încercare, să-l înduplec să iscălescă petițiunea de grațiere; decă se va împotrivi viitorului său ginere — atunci voiu lua după plenipotența generală, ce mi-a dat' o el”.

Ce bine era, că Ella în- odă nu soia tatalu. Dahlmann îi spusese, că procedura în- odă nu s'a terminat pe deplin, că se mai pte spera, să pte scăpa pe tatăl ei.

Și de astă-dată Ella îl credu fără ezitare. Ah, ea-l privea cu atâtă încredere și devotamentu, în- odă inima sa i-o implea de mândrie.

Nu mai acum încep el să se ocupe cu sine. Și acum îi veni în gând, ceea ce de sigur între alte împrejurări n'ar fi uitat: la finea acestei luni implinea 30 de ani. O epocă însemnată pentru dînsul! Ce avea unchiul său să-i spună? Ori-ce va cuprinde epistola acea misterioasă — aceea ce unchiul a voit să ajungă prin acesta, devenise adevăr. El, Leopold, sta pe piciorle sale proprii! Și cu puterile sale proprii soia acum să elupte prețul cel mai mare!

V.

După ce sosi, Dahlmann se duse mai înainte în capitală în temniță.

În- odă de dimineață își aduse aminte, că este reprezentantul lui Wilhelm Bolten. Unu colegu alu său, reprezentantul unui bancheru, contra căruia Bolten purta unu proces pentru o sumă mai mare, în- trebese pe Dahlmann, că ôre și mai de- parte voesce să țină mandatul pedepsitu- lui Bolten?

De sigur, că elu răspuse la acesta întrebare prin unu scurtu, der energicu: „Se întelege”. Voia să facă mai multu pen- tru condamnatu, decât să-i ducă și mai departe procesele.

Wilhelm Bolten în- odă nu era predatu închisiei. Mai înainte avocatul său ală- turase pe lângă acte de declarațiune, că în timpul de o săptămână va așterne petiți- nea de agrățiere; der într'aceia și starea sănătății condamnatului se agravase. O slă- bioin mare îl cuprinsese. În fine toate în- cordările puterii morale nu ajută — peste o măsură ôre care nici corpul nu mai su- pôrtă. Wilhelm Boltenu putea să guste din costul închisiei, decât din când în când câte o supă. Afară de aceea acestu suportare mută a nenorocirei sale îi încordase tare puterile.

Leopold se în spaimență, când îl revădu. Cele patru zile îl îmbetrănisera ou totul.

Când îl duseră în camera inspecto- rului superioru, trebu să se rațime de funcționar. Fața sa era palidă și perită; firele cărunte din barbă o schimbaseră ou totul.

„Ce ai spus ficei mele?”

Cu acestă întrebare plină de temere

lăsă Bolten ori-ce introducere, pe care Dahlmann o începuse. Îi lăsă singuri pe amândoi. Procedura penală era terminată — aici era unu omu slăbănog și acolo unu avocat, pe care onôrea sa de oficiu îl scutesc de a săvârși ceva necorect.

„Fiica D-tale e liniștită și resignată. Ar fi venit bucurosu aici, decă n'ar fi împedecat' o eu. Și decă și D-ta te vei sili să fi liniștit, decă mă vei asculta, ce-ți voiu spune — nu soii ce fericit mă vei face.”

„Iubițe amice, soiu ce voesc să-mi spui! Că-ți pară a fi nebun, copil, ou re- fusul meu! Pte, că voesc să-mi aduc aminte, că prin hotărîrea mea isbesc greu pe fiica mea. Ai omite o nedreptate, decă ai crede, că acesta nu mi-am dîs'o și eu. Firesce, într'unu momentu am avut ne- buna speranță, că ursita mea se va implini, fără ca să soie Ella. Der acesta pare im- posibil. Și acesta pte este cea mai grea dintre toate pedepsele, ce au putut să mă ajungă.”

Vocea i se înecă. Der după câțva timp continuă: „Soiu bine, amice, că nu voiu trăi! Voesc să ai grijă ficei mele?”

Dahlmann nu se mai putu reține. „Nu

Acésta a adus cu sine o in-
chitate mare. Anume celü dintäiu
acusatü a numitü in decursulü pro-
cesului pe autorii „Replicei“ și a
presentatü lista numelorü. Tribuna-
lulü n'a admisü insé cetirea listei,
dicéndü cá juriulü are sé lucre pe
basa verbalitătüii.

Dér s'au mai băgatü și in altü
impasü. Studenții romänü universi-
tarü, despre carü se scie notoricü, cá
au concluratü la „Replicä“, au arä-
tatü acésta luändü asupra lorü räs-
punderea. Nu era dér nicü unü mo-
tivü a neglige arätarea lorü, căci ei
au maturitatea recerutä. Și apoi
procurorulü, vätämändü in mod bruse
și obraznicü totä tinerimea uni-
versitarä, in contra datorinței sale a
neglesü punerea sub acusațiune a
autorilorü, așadérä a acelora, carü
au datü „Replicei“ cugetulü, idea,
carü, prin urmare, décă cuprinsulü
ei e punibilü, suntü responsabilü și
au sé fiä urmăriți din oficiu, nefindü
acesta unü delictü, a căruia apre-
țiare este incredințatä chibzuirii pro-
curorului, ci la care are sé se pro-
cedä amésuratü procedurii crimi-
nale, earä nu a regulamentului de
pressä.

Consecența naturalä e, cá, décă
e constatätü autorulü, răspänditorulü
numai atuncü poté fi complice, décă
și elü a concluratü cu dolü, adecă
când răspändirea scrierii stä in consi-
tate cu testulü, când elü scie și
conclurä dolosü la lätirea lui.

Nu-i mirare dér, cá tribunalulü
trecéndü peste limitele acusei și a
principiului ei, din oficiu le-a pusü
intrebare acusatilorü cu privire la
aceea, décă au concluratü și ei la
testü, ce este *delictum sui generis* și
invölvä o pedepsire grea, re când
pedepsirea răspändirii fără dolü este
cestiune de patentä, ear nu a § lui
171.

Din tóte resultä cá §-lú 172 alü
codicelui penalü este, precum a disü
Mocsary, o adevératä nefericire și
dä privilegiu la cele mai mari inchi-
tätü și la cea mai mare neliniște,
dér mai pre susü de ori-ce îndoielä
este, cá acestü §-ü precum și § ulü
173 recerü înainte de tóte, pentru
constatarea delictelorü, ce le prevédü,
o provocare directä, o ațtäre directä
la urä contra unei naționalitătü și la de-
negarea puterei unei legü.

Provocarea și ațtäre directä
nu s'a putütü constata in procesulü
intentatü d-lui Aurelü Popovicü și
N. Romanü, dér cu tóte cá *polemia*
și *critica nu se potü pedepsi după lege*,
s'a adusü totuși, cu ajutorulü stării
justițiare cu totulü escepționale și
anormale din Transilvania, o sentință
din cele mai aspre și crude, ce le-a
vêdütü véculü nostru luminatü.

E clarü și invederatü, cá ces-
tiunea naționalä, ce agitä așa de
multü pe Maghiari și Romänü, pe
calea acésta nu se poté resoluva. A-
césta convingere o va căștiga ori și
cine, avéndü in vedere mai alesü
cum se restringe in totü chipulü
esercitarea drepturilorü naționale și
sé împiedecä validitatea drepturilorü
fundamentale cetățenesci ale Romä-
nilorü.

**Procesulü „Replicei“ și
presa ungerescä.**

„Magyar Hirlap“ scrie: „N'amü dice
adeverulü, décă amü afirma, cá ni-ar fi
plăcutü, ca guvernulü sé se lase de pro-
cesele intentate in contra „Replicei“. Din
contra. Cu tété acestea pertractarea s'ar fi
putütü tiné ceva mai iute séu ceva mai
tärđin. Ori când, numai acuma nu, cân
dușmanii nostri interni și esterni ar poté
crede, cá étä câtü este de slabä Ungaria:
La aspirațiunile unui poporü de milioane,
răspunde cu intemnițarea cätörva ómeni!
Când ne facemü observările acestea: ne
inclinämü tot-odatä cu respectü inaintea
verdictului dela Clușiu, numai atäta mai
adögämü, cá opiniunea publicä maghiarä
de-ocandată *trebuie sé abdicät dela obiecti-
vitatea ei cunoscutä față cu cestiunea romänä.*

„Pesti Naplo“ scrie urmätórele: Óre
putere-ar trái in Francia, Auglia, Germania
o naționalitate, care sé nu recunósca suve-
ranitatea națiunei domnitóre, in a căreia po-
sesiune este päméntulü? Și óre chiar in Ro-
mânia care ar avea interesü sé asigure
bunävoința Ungariei față cu consängenii
süi, ce părere au despre Maghiarii de acolo?
Tochmai când se pertracta procesulü „Re-
plicei“, in România se propaga urmätórele
principii märete: Sé se delätüre Maghiarii
din funcțiunile de statü. Sé se impedece
imigrarea Maghiarilorü. Dela slugile ma-
ghiare sé se pretindä taose mari și sé se
oerä cautiuni, ca Maghiarii sé nu potü in-
cepe ceva comerciu. Eba programulü Ro-
mänilorü față cu Maghiarii! Și care este
programulü Maghiarilorü față cu Romänii?
Altü undeva este de ajunsü o generațiune
pentru contopirea unei naționalitătü. Ro-
mänii nostri nicü pánu in ziua de astäđi
n'au invétatü ungerescä, nu séu limba sta-
tului. *Și nicü nu pretinde nimenü sé o învețe (sic!)
Statulü maghiarü ajutorä cu sume însem-
nate (?) autonomia bisericeii romäne. A elibe-
ratü (?) biserica romänä gr. or., căreia i-a
datü deja dela începutulü erei constituțio-
nale mai multä de 5 milioane de florint.*

„Pesti Hirlap“ recomandä atențiunei
guvernului cestiunea romänä. „Replica“ —
scrie föia guvernului — e unü pamfletü
scrisü cu ferea unei și cu mänia agitațiunei,
care țintesece a ațtäre patimele. (Ne adu-
cemü bine aminte, cá inainte cu unü anü,
cänd aparuse „Replica“, tochmai „Pesti Hir-
lap“ a fostü acela, care in articolü de fondü
a recunoscutü, cá „Replica“ este o *operä
serioasă* și facea elogii tinerimei romäne.

— nu“, strigä elü, „nu potü, nu trebuie sé
sufere! Décă nicü consideratiunea pentru
sine însuși, nicü idea la ficia D tale nu-ți poté
infränge încäpätinarea d tale, atuncü ascu-
tälä: Mä aruncü și pe mine in mare
chintü. décă nu voescü sé ascultü statulü
meu, mä faci și pe mine nenorocitü, care
in faptä 'ți sunt amicü credinciosü și de-
votätü, cáci eu iubescü pe Ella! Nu potü
trái fără ea! Deórece insé, după cum scii,
suntü fără avere, nu potü sé mä gândescü,
sé o iau de soția — nu potü, deși am in-
voirea iubitei fete. — D-le Bolten, sunt
advocatü, nu potü sé iau in căsătorie pé
ficia unui omü, care espia o pedepsä des-
onorätóre. Ar trebui sé-mi perdü respec-
tulü față de mine însu-mi, décă ași re-
nunța la cariera mea și apoi sé tráescü din
averea soției mele! Înțelege, in fine, cá re-
fusuü d-tale isbesce mai aspru pe cineva,
care nicü in ideä nu e partäșu la vina d-tale?
Voescü sé subsorii acestü actü, care la toți
trei ne va da eräși viețä?“

„Amice!“ esclamä elü, „mi-ai redatü
viețä. Voiu subscrie! Mai inainte ascu-
tälä mä — nu mä intrerupe, cáci simțü ceea
ce am pe inimä, trebuie sé iasä într'una,
pentru ca sé nu mä înecü! Suntü cu multü
mai vinovatü, decum poté presimți unü
omü!“

Doctorü Dahlmann 'lă asculta uimitü.
Ceea ce avea sé afe elü sta óre in legä-
turä cu istoria sperjuriului? Óre elü, care
condusese ațtäre, nu scia totulü, séu mai
era încă unü secretü? Séu tatälü Ellei mai
avea vre o greutate pe consciință? Óre sé se
ridice vélulü de pe acea istorie posomorită,
la care făcü alusiune procurorulü.

Elü era atätü de perplexü, încätü nu
afä cuvinte sé liniștescä pe iritatulü bär-
batü.

(Va urma.)

care „nu petrece timpulü inzadarü pe la
universitătüle străine“; astäđi aceeași „Re-
plicä“ sé fiä unü „pamfletü“? — R.)

„Budapesti Hirlap“ dice: „Actulü
de acusațiune a oerütü, ca răspänditorii
„pamfletului revoluționarü“ sé fiä pedepsiti
dupä § 172 alü cod. penalü, päntru ațtäre
contra unei naționalitătü, cu tóte cá „Re-
plica“ atentözä la integritatea teritoriului
țării, ce-a ce este *crimä de înaltä tradare*,
care este de a se pedepsi cu închisóre pe
viețä!“

„Egyetértés“ scrie: „Judecata tribuna-
lului dela Clușiu e adusä pe basa acusa-
țiunei, altcum poté sé fiä și mai severä. Acu-
sații nu suntü *verdictici* nicü de o cruțare.
Crima comisä de răspänditorii „Replicei“ e
multä mai mare, intențiunea lorü multä
mai clarä, misunța lorü multä mai con-
damnabilä, decâtä ca inima judecätorilorü
dreptü sé se fi putütü muia față cu ei. So-
ția lui Popovicü auđindü judecata a stri-
gatü cu patosü teatralü: „Nu vé temeți,
Dumneđeu este cu Romänii!“ In adevérü
cine astfelü peötuiesce in contra legilorü
și a moravurilorü ómenesci, ca și acești
agitatori, nu mai potü aștepta milä, decâtä
dela Dumneđeu!“

„Pester Lloyd“ dice, cá după ce Brote
„a luatü fuga“, au venitü la judecatä numai
doi acusați „obscuri“, apoi continü: „Ade-
verätü, cá satisfacțiunea ce s'a datü iubirei
de patriä adencü ofensate, ar fi mai per-
fectä, décă verdictulü condamnatorü *nu de
juriulü din Clușiu, ci de celü din Sibiu s'ar
fi adusü*, dér nu e vina cercurilorü așa nu-
mite conducötöre, décă conoștätenilorü noștri
Romänü li-s'a luatü dreptulü de a ju-
deca asupra delictelorü de pressä a cona-
ționalilorü lorü și așa trebuie sé ne multä-
mimü de astädät, cá dreptäții 'i s'a datü
o satisfacțiune.“ Diarulü jidano-maghiarü e
supératü förte pe Slovaci, pe carü nu iden-
titatea rassei séu a religiunei i-a óvsü la
Clușiu sé-i apere pe Romänü, ci numai
ura comunä neimpöcatä contra Maghia-
rilorü.

„Neues Pester Journal“, intr'unü arti-
culü de fondü, dice între altele, cá la pro-
cesulü din Clușiu au statü acele elemente,
contra cărora s'a exprimatü cu voluicä ne-
multämirea poporului. Acusații au fost „con-
damnați“, nu „pedepsiti“, deórece autorii
acelui pamfletü au sciütü sé se subtragä de
sub mäna justiției. După ce fantasezä despre
existența unei Lige irredentiste și laudä pe
jurații din Clușiu, pentru verdictulü lorü,
ne aduce de exemplu pe bieții Sași, carü,
dice numita föia, cá se bucurä de mai multä
libertate, ca alți Germani din alte state.
In stérșitü îi aduce osanale procurorului
substitütü Jeszenszky, despre care dice, cá
și a facütü datorie. „Verdictulü jurațilorü
din Clușiu, incheiä „N. P. Journal“, de si-
gurü, cá va avé efectü asupra acelorü ele-
mente, carü au fostü aplecate sé ținä cu
agitatori naționali. Barbații noștri de statü
sé aiba in vedere in totdeuna pericolele
ameninätóre din partea subminatorilorü și
sé intrunescä tária cu o moderațiune în-
teléptä.“

„Szabad Szó“: „O adevératä căl-
durä binefacötöre pätunde inima fiöărui
patriotä la auđulü verdictului din Clușiu.
Dintre autorii „Replicei“ trädätóre de pa-
triä, unulä a căpétatü temuiță pe patru aul,
celalaltü pe unü anü. Acésta nu le va fi
spre stricăciune, ér noué ne va fi de mare
folosü. Vremü sé fimü odatä domni și po-
runcoitori in țera acésta, alü cărei mileniu
avemü sé-lü serbamü peste 3 ani!“

„Kolozsvár“ scrie: „Föile patriotice
din Ungaria salutä cu mulțumire unanimä
verdictulü dreptü și seriosü alü juriului din
Clușiu. Amü permisä prea multe libertäți
naționalitătilorü, ceea ce a condusü la li-
bertinagiu in locü sé fi stérnitü in ele
sentimentulü de grațitudine față cu națiunea.
La crescerea tunä a naționalitătilorü se
recere tochmai ca la crescerea unui copilü
renitentü, ca părinții iubitori sé ținä într'o
mändä colaculü și in cealaltä vergeaua!“

„Ellenzék“ a încesputü publicarea unei
serii de articuli din péna lui Bartha Mi-
klos. In primulü articolü d-lü Bartha constä-
tatä „cu durere“, cá Romänii n'au unü scopü
comunü, n'au speranțe, aspirațiuni, durere

și bucuria comunä cu Maghiarii. Na sim-
tulü de datorința, nu legătura sântä și tare
a iubirei, a tradițiunilorü. a voinței de a
trái împreună, 'i légä de noi, ci numai as-
primea legilorü și a autoritătilorü. — Ori
ce legătura moralä a dispărütä dintre noi.
Ne uräsce pe noi ne uräsce némulü, uräsce
institațiunile, cultura, legile, guvernamean-
tulü, organizarea Ungariei. Ei nu privescü
Ungaria de patria lorü, ci de temnița lorü.
Așa se simtescü, cá și cum ar fi deportați
ai-ri!“

SCIRILE ĐILEI.

— 23 Augustü.

M. Sa Regele Carol, după cum anunțä
„Timpul“, se va întörce in România in our-
sulü acestei săptămäni.

— x —

Manevrele romäne, carü aveau sé se ținä
in decursulü lunii Septemvre, priu decretü
regalü au fostü amänate.

— x —

Ministrulü franceșü de instrucțiune, a
datü unü circularü in urma căruia, cu in-
ceputulü acestui anü școlarü, va înceta
limba germanä de a mai fi obiectü obligä-
torü de instrucțiune la gimnasii. Pänä acum
școlarii au fostü obligați a învăța limbile
germanä și englesä. De aici înainte școlä-
rii vorü avé sé alégä între limba rusescä,
italianä și spaniolä. In școläle medii de or-
dinea a doua, carü au numai clase inferiöre,
instrucțiunea in limba germanä va fi cu to-
tulü suprimatä și in loculü acesteia se va
introduce limba englesä.

— x —

„Procurorul r. unde ești?“ Sub acestü
titlu föia clericalä ungerescä „Magy. Allam“
provöcä pe procurorulü ung. ca pe basa
§ 420 alü codicelui penalü sé pășescä in
contra acelorü, carü la Oradea-mare „au de-
monstra contra preoțilorü invincväřiți
cu valahisare și cu asuprirea limbii ma-
ghiare“. Menționata föia cere pänä la trei
anü închisóre pentru cei ce au bombardatü
cu petrii ferestrele bisericeii episcopului Pa-
velü.

— x —

O declarare. D-lü Dr. Miloș Stefanovicü a
adresatü din Pojunü o scrisóre cätträ „Egye-
tértés“ in care, ca apératorü alü d-lui Eu-
gen Brote, d-clară de netemeinicä fama
răspänditä, cá orientulü setur ar voi sé se
sustragä justiției și asigurézä, cá in 12
Septemvre d-lü Brote se va presenta inai-
tea Curții cu jurații din Clușiu.

— x —

Metropolitü catolicü in Bucuresci, a fostü
numita canoniculü Baud, de origine frau-
cesä, in vörstä abia de 35 ani.

— x —

Ambasadorü turcescü la Bucuresci a
fostü numitü Chakir Pașa, prim adjutantü
alü Sultanului și fratele marelui vizirü.

— x —

La alegerea episcopului säsescü. La ale-
gerile de candidați din cele 10 cercuri bi-
sericesci säsesci, au fostü aleși: In 10 cer-
curi: Dr. Fr. Müller preotü și vicarü in
Sibiu; in 9 cercuri: H. Wittstook, preotü
in Cisnädä, G. Budaker, preotü in Bistrița.
In 7 cercuri: F. Obert preotü in Brașov.
In 6 cercuri: Dr. Fr. Teutsch, directorulü
seminariului evang. din Sibiu. In 3 cer-
curi: C. Brandsch, preotü in Cinou-mare,
in 2 cercuri I. Teutsch preotü in Sighisöra.
In câte unü cercü au fostü aleși 13 preoți.

— x —

Duelulü Drumont Dreyfus. Se telegra-
fizä din Paris cu data de 2 Septemvre:
Duelulü cu sabia între d-nii Drumont și
Dreyfus a avütü ađi locü d. p. in împrejurimile
Parisului. D. Dreyfus a fostü ranitü de 3
ori la brațü și la pieptü. Se asigurä, cá
duelulü va reincepe mäne cu pistolulü.

— x —

Deputatulü Starcevicü din opoziția croată
unitä, după cum se anunțä din Praga, că-
lătorește insoțitü de deputatulü celü tär-
nörü Dr. Eim, prin cerculü electoralü alü
acestuiä. Cälătoria acésta sémänä cu o pro-
cesiuere triumfalä; reprezentanții municipali
ai orașelorü Leitomiși și Trübau, precum
și corporațiunile studențilorü și Societätii, îi

peșoă prin orașele frumoasă împodobite stăguri și verdetă.

—x—

Bilul Home-rule, a fost primit în a doua cetire de către camera comunelor în ziua din 2 Septembrie, cu 301 contra 177 voturi. Naționalistii și radicalii aplaudă furtunos, se ridică de pe scaune și cântă cu pălăriile și cu batistele. Gladstone părăsi camera comunelor împreună cu soția sa, fiind salutat cu entuziasm de către o mare mulțime de oameni. Camera lordilor a primit proiectul home-rule în prima cetire.

—x—

Irlandezii, adesea deputații lor, intră în Londra, au hotărât, să ceară guvernului introducerea limbii irlandeze în școlile superioare din Anglia. Ei au formulat un memoriu în privința acosta. Se vede, că cererea lor va întâmpina o viasă opoziție din partea tinerimei studiase din Anglia.

—x—

Cununii. D-lă Dr. Valeriu Rosculeț și soția sa Efrosina Papadopulă-Calimahă, fiica unui senator al județului Teocuiu, s'au cununat Joi, în 12 Augustă v. o., la moșia Potești (Podu-Turoului, județul Teocuiu, România). — D-lă George Borza, învârtit în Viștea inferioară, anunță cununia cu d-ra Ana N. Bobinca, învârtitoare la Iași grănicerescă de-acolo. — Adresăm membrilor părechi sincerile noastre felicitări!

Panslaviștii din seminarul central din Budapesta.

„Egyetértés“ dela 1. Septembrie face descoperiri interesante despre seminarul catolic din Budapesta, unde, după cum se știe, se cresc și 15 clerici români uniți.

Nu de multă — dice „Egyet.“ — a făcut mare surprindere în țară demascarea de către un grup de cat. Michailă Pavel, de la Iași — credea — până acum, — că e un patriot patriotice. În legătură cu acosta este la timp să facem amintire despre Valahii și Slovaci panslaviști din seminarul central din Pesta.

Este fapt necontestabil, că în acesti ani de ani întregi se întâmplă agitații panslaviste și că toți superiorii institutului, din anul trecut, sunt Slovaci de naștere.

În institutul acesta se află vr'o 80 clerici, între cari sunt permanent vr'o 22 de Valahi, Slovaci și Croați.

Acești clerici cu sentimente panslave (?) trimiși aici spre creștere superioară din țară, dela Neutra și din țara lui Pavel. În anul petrecut ei în capitala Ungariei, în cel dintâu seminar din Ungaria și în patru ani — mulțumită superiorității lor organizate, — se întorc acasă la Episcopii lor cu sentimente încă și mai panslave și cu o ură față de tot ce e maghiar.

În zilele „popi“ (pópák) nici nu fac decât să vorbească de sentimentele lor slave, ba încă să cânte și să danseze. Limba de conversare a lor este permanent cea slovacă și maghiară. Se întâmplă, că directorul maghiar vorbește ungurește câte pe un valah, — și răspunde românesc, pentru-că Valahii nu voiesc să vorbească ungurește. Uneori deurge câte un dialog întreg în limba maghiară — latină, pentru că nici un altă limbă nu vr'e să cedeze.

Dintre Slavi nici unul nu e membru al societății de lectură ungurească.

Alunni rostesc în sacul în fiă-care vorbesc ungurești și latinesci, în vreme ce Valahii se adună într'o sală și până ce maghiarii adoră pe Dumnezeu în limba maghiară, Valahii umple aerul cu cântări și hori de conținut nou necunoscut.

În refectoriu, Valahii în prezența Maghiarilor (Ce crimă! Red.) conversă în limba maghiară și se întâmplă, că un Valah din fruntea mesei striga către un Maghiar dela oodă în limba slovacă, și în mijlocul mesei deurge conversația în limba valahă și croată.

La sfârșitul anului trecut școlastic, un teolog de anul IV. a adresat către Rectorul seminarului o scrisoare „frumôsă, plină de ambițiune“, în care pretinde energetic eliminarea unui agitator român, care strică disciplina, nimicesce dragostea frățească și oare cu toate că între frații săi Români e veselie, față cu Maghiarii e moros, tăcut și certăreț. Superioritatea slovacă a ținut conferința și vedându, că Maghiarilor li-s'a urit de agitările acestea, l'au trimis acasă la Episcopul său, care fără îndoială încă îl va premia.

Căci Episcopii valahi se interesează mult de clericii lor. Când vine Pavel la Pesta, logează în hotelul Elisabeth din apropiere și ocoțeză adese-ori pe Valahii săi, și canonicul Lauran săptămânile trecute a fost și el în seminarul...“

Asupra seminarului acestuia, în care dela 1873 încôce se află și clericii noștri uniți aduși din seminarul St. Barbara din Viena cu scopul ca să fie creșuți în spirit „patriotic“, se aruncă foile șoviniste de un timp încôce cu multă furie și e de prevădută, că pozițiunea acestor tineri va fi în viitor foarte îngreunată, decât Archiereii noștri nu vor afla un expedient, ca să-i scotă de acolo.

Maghiarii nu se îndestulesc nici cu patriotismul lui Lauran, nu se îndestulesc nici chiar cu patriotismul superiorilor slovaci din Pesta, cari deși s'au lăpădat de mult de naționalitatea lor, făcându-se Maghiarii, dăr li-a mai rămas o maculă dela naștere, pe care și de-ar voi nu ar pute-o lăpăda, macula acosta este, că s'au născuți Slovaci. Nu superiorii de aceștia le trebuie lor într'un seminar cu misiune „patriotică“, ci superiorii șovinisti, cari se nu mai permită a se pronunța un singur cuvânt românesc în seminarul din Pesta, cari se nu ierte să se adune într'o sală odată pe săptămână clericii români, ca în lipsa unei catădre pentru rit, să învețe baremi unul dela-altul liturgia românească. Nu, căci cântările bisericesti ale noastre, câte pentru un descreerăt dela „Egyet“, care nici în ziua de astăzi nu știe, că Românii nu sunt Slavi — sunt „doine și hori“, cu cari clericii români implu aerul, în vreme ce ceilalți adoră pe Dumnezeu în „limba stântă a patriei“.

Multe ar pute învăța din acestea unii „eunuchi“ naționali de ai noștri, numai să voiescă!... Dăr vom reveni.

O scrisoare din Svedia.

Upsala, 18 (30) Augustă 1893.
(Coresp. part. a „Gazetei Trans.“)
Domnule Director.

Vă scriu aceste rânduri din punctul cel mai nordic ce l'am cercetat în călătoria acosta; puține Vă voi comunica în trecut, căci nu dispun de mult timp până la darea signalului de plecare, spre a mă întorce din nou la Näs, unde voi sta restul vacanției.

Încep cu lucrul de mână, căci acesta e scopul principal al călătoriei mele. Acest obiect e practic în școlile svediene și norvegiene deja de prin anul 1876 — până la 1886 în mod industrial, și de atunci încôce în mod pedagogic. Astăzi nu mai există școlile populare fără a avea în programul lor de învățământ și lucrul de mână. Sunt și unele școli secundare, cari practică acest obiect în mod facultativ.

Aici în Upsala este un atelier special pentru studenții universitari, înființat în 1886 prin stăruința prof. C. Y. Sahljn. Ori-care student poate lua o oră pe zi în lucru de mână, începând dela orele 7 dimineața până la 8 seara. Specialitățile de exercițiu sunt tâmplăria, strugăria și sculptura. Prefectul atelierului e D-lă Sahljn, un bătrân venerabil, fost rector al universității, și acum profesor de filosofie. Ins-

truția tehnică o predă D-lă C. O. Ridehus.

Numărul studenților, cari cu multă diligență urmăz cursurile dexterităților tehnice, la început era de 60—80, și în anii din urmă peste o sută. Cu același zel lucrează și un număr însemnat de dame.

Școlile sunt animate, căci prelegerile s'au început deja de vr'o două săptămâni. Să vă scriu și ceva despre unele referințe locale.

Upsala e un oraș relativ mic, în general nu e aglomerat, dăr acum e foarte animat, se fac pregătiri mari pentru festivitățile dela 5, 6 și 7 Septembrie n. o., când se va serba aniversarea de 300 de ani dela restabilirea păcii religioase după reformațiune și dela redeschiderea universității. Încă de acum a început a se aduna lume: studenți, preoți etc. Sunt prenotati peste 1600 de preoți, cari vor lua parte la aceste serbări, ce au să fie foarte imponente.

Clima a început a se răcori repede, în urma unei ploii de ieri.

Puteți să vă interesează și unele notițe asupra poziției geografice a acestei țări pacifice și mult înaintate în cultură.

Teritoriul Svediei și Norvegiei e acoperit în cea mai mare parte de păduri și stânci; populațiunea e rară; ba de aici mai spre nord abia se vin în termină mediu cam 50 locuitori pe milă pătrată. Sate compacte nu există, decât mici, foarte mici grupe de case în poenile relativ mici, ce le oferă pădurile; unele locuri, lipsite de arbori, sunt cuprinse de bălți și lacuri. Pădurile sunt numai de brași și de mestecani; alte soiuri de arbori sunt rari și puține. Dintre sementuri, am vădută mai numai orz și ovăș, care tocmai acum se recoltează, cosindu-se și legându-se în snopi.

E interesant pentru noi, cari locuim mai spre sud, că aici luna se arată numai puțin timp de-asupra orizontului. Ziua acum e egală cu noptea, dăr mai târziu, prin Decembrie, rămâne ziua abia numai de 6—7 ore, și prin Iunie, din contră, rămâne noptea atât de mare, dăr și în acest timp întunecul, se spune, că e numai ca în murgitul serii. La distanță cam de 50—60 de kilometri (8—9 mile) spre nord, tot pe pământul svedian, soarele e ascuns numai 3—3½ ore în restimp 24 de ore, și și în acest timp e atât de luminosă atmosfera, încât poți citi cu totă înlesnirea în cursul nopții.

Începu aceste rânduri, căci trebuie să plec. Vă salut cu stimă.

G. Moianu.

Recolta în totă lumea.

Dela târgul internațional de sementuri din Viena, se depeșază diarului „Curierul financiar“ din București următoarea relație despre starea statistică a recoltelor în anul 1893:

Luând 100 ca mijloc a recoltelor, ele sunt evaluate cum urmăz:

Austria. Grâu 90, seară 89, orz 94, ovăș 83.

Ungaria. Grâu dela 98 până la 100, seară dela 85 la 92, orz dela 83 la 118, ovăș dela 79 la 97.

Serbia. Grâu 80, seară 75, orz 90, ovăș lipsesc.

Bulgaria. Grâu 74, seară 61, orz 77, ovăș 80.

Rusia. Grâu 75, până la 150, seară dela 85 la 120, orz dela 70 la 115, ovăș dela 70 la 130.

Germania. Grâu dela 75 la 105, seară dela 80 la 109, orz dela 75 la 105, ovăș dela 45 la 82.

Danamarca. Grâu 100, seară 100, orz 70, ovăș 50.

România. Grâu 111, seară 130, orz 100, ovăș 0.

Suedia. Grâu 100, seară 90, orz 85, ovăș 50.

Norvegia. Grâu lipsesc, seară 95, orz 99, ovăș 101.

Italia. Grâu 100; seară lipsesc, orz 90, ovăș 90.

Elveția. Grâu 80, seară 70, orz lipsesc, ovăș 65.

Olanda. Grâu 87, seară 92, orz 77, ovăș 72.

Belgia. Grâu 87, seară 95, orz 77, ovăș 50.

Francia. Grâu 82, seară 95, orz 85, ovăș 86.

Marea-Britanie. Grâu 90, seară lipsesc, orz 75, ovăș 80.

India. 7.149.000 tone de grâu.

Statele-Unite din America, 382 milioane de buskeli de grâu.

După cum se vede afară de unele părți ale Rusiei și foarte puține părți ale Germaniei, numai recolta României, din totă Europa se ridică în anul acesta peste mijlocul.

Pe de altă parte totuși numitului diar și se telegrafiază din Paris:

Recolta grâului în Francia pe anul 1893 e evaluată la 97 milioane hectolitri. Din Budapesta: Recolta grâului în Ungaria și în Croația pe anul 1893 e evaluată la 50 milioane hectolitri; a seării 17 și jum. milioane. După asigurările oficiale va rămâne după ce se va satisface trebuințele consumațiunii în Ungaria, un excedent de 16 milioane hectolitri de grâu; seară nu va rămâne.

Exportațiunea în acest an va fi probabilă ca și cea din anul trecut.

Literatură.

Apropiându-se anul școlar 1893/4, ne luăm voi a recomanda următoarele cărți școlare:

1) Noul Abecdar românesc, de Vasile Petri. Edițiunea VIII, 1893. Un esemplar legat 25 cr.

2) Legendarul, sau Carte de cetire pentru școlile populare, de Vasile Petri. Partea I, pentru al 3-lea și al 4-lea an de școlă. Edițiunea VII, 1893. Un esemplar legat 50 cr.

Cu privire la aceste cărți, cităm aici următorul conclud al Reuniunii învățătorilor români din giurul Gherlei, luat în adunarea gen. dela 21 și 22 Septemv. 1881:

Comisiunea însărcinată cu propuneri, prin referințele său, prof. V. Gr. Borgovanu, da cetire următorului proiect de propuneri:

Accentuându-se din mai multe părți necesitatea stabilirii unei uniformități în folosirea manualelor de școlă și cu deosebire a Abecdarului și Legendarului, cari (pe lângă catechismul) formăz baza instrucțiunii, ceea ce până în prezente nu se putea constata, de-ore-ce într'un loc se folosesc Abecdarul și Legendarul de I. Papiu, în altul al lui Solomon și Munteanu (din Blăși), pe cele mai multe locuri al lui Gönözy și pe cele mai puține locuri al lui V. Petri, ceea ce la odată întâmplarea împedea prozresul și așa destul de greoiu al învățământului, — după mai multe discusiuni se decide: *Comitetul să întrevină la Venerab. Consistoriu, ca să introducă în întreg țara, sau cel puțin pe teritoriul reuniunii noastre Abecdarul și Legendarul de Vasile Petri, ca unele să întrecă toate celelalte din punct de vedere metodic și didactic.*

De'a același autor:

3) Planul de lecțiuni pentru școlile elementare românești. Autocomit pe 30 de săptămâni. Broșură de 5 cete, 25 cr; trimisă prin post 30 cr.

4) Legea de pensiune pentru învățătorii populari din Ungaria, dimpreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă. Un esemplar broșurat 20 cr., trimisă prin post 22 cr.

DIVERSE.

O nouă mașină de sburăt. D. Edward P. Trost, din West Wratting Hall, în Cambridgeșrin, a inventat o nouă mașină de sburăt, cu care și propune a întrece până și pasările cele mai mici. El a lucrat la acosta mașină 20 de ani. El a găsit un produs ca un fel de pânză, foarte tare, foarte ușoară și destul de flexibilă și pe ea lua forma necesară la construcția aripiilor. Aceste aripi se adaptăz ca acele aripi pasărilor, la un fel de armatură cu care sburătorul se îmbracă. Inventatorul a imitat foarte mult forma corbului. Cu toate că corbul este o pasere cobitoare de rău, noi dorim, ca invenția d-lui Trost să aiba succes și să scutosească de a-și frânge gâtul și nenorocitul care s'ar încerca să sbore cu acosta mașină.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Septembrie 1893.

Renta ung. de aur 4%	115.65
Impr. oăil. fer. ung. în aur 4 1/2%	126.—
" " " argint 4 1/2%	100.20
Oblig. " " de ost. I. emis.	121.75
Bonuri rurale ungare.	94.85
Despăgubirea dijei de vin.	98.75
Imprum. ung. cu premii.	149.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	141.25
Renta de hârtie austr.	96.65
" " argint "	96.40
" " aur "	118.95
Losuri din 1860	144.75
Acții de-ale Băncii austro-ungară.	986.—
" " " ung. de credit.	408.—
" " " austr. de credit.	334.—
Galbeni imper.	5.91
Napoleonori	9.98
Mărci imp. germ.	61.70
London (lire sterlinge).	126.—
Rente de corone austr.	96.65
" " " ung.	94.—

Cursul pieței Brașov.

Din 4 Septembrie 1893.

Banote rom. Cump.	9.90	Vënd.	9.94
Argintă român.	9.85	"	9.90
Napoleon-d'ori	9.90	"	9.94
Galbeni	5.80	"	—
Ruble rusești	123.—	"	—
Mărci germane	61.20	"	—
Lire turcești	10.92	"	—
Scris. fonc. „Albina” 6%	101.50	"	—
" " " 5%	101.50	"	—

O frumoasă odăe mobilată e de inchiriată.

Informații se dau în Strada Cătărinei Nr. 23. 1-3

Cheque-Conto
la postă
Nr. 505.

INSTITUTUL DE CREDIT
ȘI DE ECONOMII
„ALBINA”
FILIALA BRAȘOVU,

Giro-Conto
la banca
Anstro-Ungară.

primesce depunerii spre fructificare pe lângă 4 1/2 % și plătesce însași darea de venit pentru ele.

Escomptează cambii cu interese dela 5 1/2 în sus;
Acordă împrumuturi pe ipotece, până la jumătate a valorii lor cu 6 %;

Lombardează efecte și monete, acordându 85 % din valoarea de curs, și
Giuaerii și mărfuri acordându 2/3—3/4 a valorii lor ca împrumut, cu procente dela 5 1/2 în sus,

Cumperă și vinde efecte. Valute și devise cotate la bursele din Budapesta, Viena și București după cursul dălei, recomandându mai alesu pentru plasăi de capitalii diferitele efecte române, cari pe lângă cea mai mare asigurantă ofer unu produsu de peste 5 %, și cari se află totdeauna de vëndare la cassa institutului în Brașov;

Efectuesce sub cele mai ieftine condițiuni plăți și încassări și eliberează asemnate asupra tuturor piețelor, mai ales din România;

Rescumperă fără nici o detragere cupone, le escompteză naintea scadenței lor și cumperă ou cele mai bune prețuri cupone dela efecte române;

Ingrigesce în comisiune ori și ce transacții ajutată fiindu de legăturile ce le întreține cu firme de rangul primu în Budapesta, Viena și București, de a putea servi clientelei sale în celū mai culant și folositoru mod;

Dă cu chiriă magazine și locuri de depou pe teritoriulū seu alătura ou gara reg. ung. de stat și legatū ou acēsta ou două căli ferate, Strada Gării Nro 45, și în fine

Face asigurări asupra vieții omului, ca reprezentantă a societății de asigurare „EQUITABLE” din New-York, după condițiunile avantajoase ale acestei societăți, în tôte combinațiunile.

Biroul: piața, târgulū botelorū Nr. 22, etagiulū I.
Ore de oficiu: 1/28—1/22, ore de cassă: 8—1. 39-*

Curată reciprocitate. — Fără acționari.

Totū venitulū revine celorū asigurați.

Celū mai mare și bogatū institutū de bani din lume.

Fondulū de asigurare 907 milioane franci.

Asigură viața
după modalitățile cele mai diferite și mai favorabile.

Cu prospecte și cu cele mai bune informațiuni servesce:

Subdirecțiunea Ardelenă seu agentura principală locală
Brașovū, ulița Neagră Nr. 45.

20-*

„ARDELEANA,”
institutū de creditū și de economii pe acții în Oreștie.

Avisū.
Institutū de creditū și de economii „ARDELEANA”
societate pe acții în Oreștie (Szászváros). Piața mare Nr. 2 și 4 în casele proprii.

Primesce depunerii spre fructificare sub următoarele condițiuni:

- a) Depunerii făcute la a cărorū ridicare nu se cere abdicere, cu 5 %;
- b) Depunerii făcute cu condițiune de a se anunța ridicarea lorū, cu 5 1/2 % și
- c) Depunerii făcute pe timpū mai îndelungatū de către Biserici, școle, corporațiini culturale, ori cu altū scopū de binefacere, cu 6 %.

Depunerii, ridicări seu anunțări se potū efectui și prin postă.
Oreștie, 1 Aprilie 1893.
99-*

Direcțiunea.

A V I S Ū !

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potū face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebi, când voiescū ca espedarea se li-se facă după stilulū nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, se binevoiască a scrie adresa lămuritū și se arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașovū.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașovū la Pesta
Trenulū mixtū: 5 ore 10 min. dimineța.
Trenulū accel.: 2 ore 45 min. după am.
Trenulū de persoane: 7 ore 43 min. sēra.
2. Dela Brașovū la București:
Trenulū accel.: 5 ore 15 minute dimin.
Trenulū mixtū: 11 ore înainte de amēdī.
Trenulū accel.: 2 ore 19 min. după am.
3. Dela Brașovū la Zērnesci:
Trenulū mixtū: 9 ore 5 min. dimineța.
Trenulū mixtū: 3 ore 16 min. după am.
Trenulū mixtū: 9 ore 25 min. sēra.
- Dela Brașovū la Ch. Oșorheiū.
Trenulū de persoane: 5 ore 46 min. dimin.
Trenulū mixtū: 8 ore 50 minute a. m.
Trenulū mixtū: 3 ore 10 min. după am.

Sosirea trenurilor în Brașovū:

1. Dela Pesta la Brașovū:
Trenulū de persoane: 8 ore dimineța.
Trenulū accel.: 2 ore 9 min. după am.
Trenulū mixtū: 10 ore 25 minute sēra.
2. Dela București la Brașovū:
Trenulū accel.: 2 ore 18 min. după am.
Trenulū mixtū: 7 ore 1 minute sēra.
Trenulū accel.: 10 ore 17 minute sēra.
3. Dela Zērnesci la Brașovū.
Trenulū mixtū: 6 ore 10 min. dimineța.
Trenulū mixtū: 1 oră 14 min. după am.
Trenulū mixtū: 8 ore 10 min. sēra.
4. Dela Ch. Oșorheiū la Brașovū.
Trenulū de persoane: 8 ore 18 min. dimin.
Trenulū mixtū: 1 oră 49 min. după am.
Trenulū mixtū: 6 ore 56 min. sēra.

Antreprise de pompe funebre
E. Tutsek.

Brașovū, Strada Porții Nr. 4. Colțulū Tērgulū boilorū.

Recomandă on. publicū la casuri de mōrte, aședământulū seu de înmormēntare bogatū asortatū în cari tôte obiectele, atātū sorteles mai de rēndū, cātū și cele mai fine, se potū căpata **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și depou de sicriuri de metalū ce se potū închide hermeticū, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemnū, de metalū și de lemnū de ștejarū.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentantă de monumente de marmură, carē funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și unū carū funebru vēnētū pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se execută **promptū și ieftinū**, iau asupra-mi și transporturi de mōrți în străinătate.

In fine recomandū și biroulū meu mijlocitorū procedându cu cunoscuta-mi soliditate.

La casuri de mōrte a se adresa la
E. Tutsek.

1-*